

Szerkesztőség:

Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.
Bérmertlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjazás szerint.

Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap után: szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen határ és ünnepnap után is.

Előfizetési árak:

Helyben hazhoz hordva:

Egyes évre	12 ft.
Fél évre	6 ft.
Negyed évre	3 ft.
Egy hónapra	1 ft.

Vidékre postán küldve:

Egyes évre	14 ft. — kr.
Fél évre	7 ft. — kr.
Negyed évre	3 ft 50 kr.
Egy hónapra	1 ft 20 kr.

Hirdetések helyben ártalendók.

Katkov halála.

Arad, augusztus 3.

A nagy orosz publicista, s még nagyobb pansláv apostol Katkov Mihály, Nikoforovics, kinek magatartását még a szentpétervári hivatalos körök sem tudták tekinteten kívül hagyni, — elmúlt örökre. Csendes emberré lett a nélkül, hogy eszméinek megtestesülését megérthette volna.

Nagy szerencséje Európának, de tán magának Oroszországnak is, hogy Katkov pansláv eszméinek keresztül vitelére csak mint publicista működött közre. Mert ha sikerült volna neki befolyását valami magasabb államhivatal kinyerésével is öregbitni, alig lett volna kikerülhető, hogy az európai kormányok az úgy is szerfeltelet oroszait hajlandó állam ellen koalícióba ne léptek volna, a minek kézzel fogható eredménye valószínűleg nem válhatott volna Oroszország javára.

Lengyelország szándékolt elorosztatása, a német elemek elnyomatása Oroszországban, s a keleti tenger partján fekvő német városok kiváltságainak megszüntetése, nagy részt Katkov igazításának róható fel. s ha a bolgár kérdésben tanúsított erőfeszítései ezuttal hajótörést szenvedtek, az csak az úgyi kül- és belbajokkal elhalmozott orosz állam befolyására vergődött mérsékelt elemek tudható be érdemül.

Nem mondunk azzal semmi meglepőt, midőn emlékeztetbe hozzuk, mily nagy küzdelme volt Giersnek Katkov ellen, ki kézzel-lábbal rajta volt, hogy Oroszország Bulgáriát occupálja, mely eszmének a czár is annyira meg volt nyerve, hogy majd kész lett volna külügyért is feláldozni; s ha sikerült is Giersnek összes befolyása latba vetésével Katkovot czárilag megintetni, s némi mérsékletre bírni. Katkov ellen akarata sem maradt érvényesítés nélkül, mert a mint tudva van, Giers előre elkészített kitüntetésé elmaradt.

Kétség nem fér hozzá, hogy orosz szempontból Katkov eszméi voltak helyesek, mert ő is csak azt akarta, mit más állambeli vezérférfiak akar-

nak, azt, hogy a testvér népeket egysítsék, s az idegen elemeket lehetőleg az anya nemzetbe beolvasszák, csak hogy a míg ezt más államok némi kíméllettel, diplomatiail furfanggal, politikai eszélyességgel iparkodnak elérni: Katkov egyszerre kívánta a világot felfalni, keveset gondolva arra, hogy a nagy test megemésztésére van-e Oroszországnak elégséges ereje?

A keleti kérdés nem új dolog, mindenki tisztában van azzal, hogy az Oroszország kizárásával meg nem oldható, mert az is köztudomású, hogy ez a hatalom a koncz jó részét magának vindicalja, de az sem tagadható, hogy e tekintetben Oroszország roppant ravaszsággal szokott eljárni, mert be tudja a kellő alkalmat várni, sőt képes azt mesterségesen fortélyokkal is ügy előkészíteni. hogy kizsákmányolás nélkül soha nem engedi elszaladni, de mindig bir olyan állapotokat is teremteni, melyek között eljárása a jogosultság látszatával bír.

Oroszország hatalmi erejének folytonos gyarapodása e fortélyos politikájának köszönhető. Nem lehet tehát csodálni, ha a politikai viszonyokkal inkább ismerős orosz diplomaták, kik tetteik minden következményeivel inkább lehettek tisztában, s kik ennél fogva jobban mérleg alá vehették a gyors elhatározás káros következményeit: Katkov eszméjéért nem bírtak eléggé lelkesülni, s többre becsülték az óvatosságot, lassu eljárást, mely őket eddig cserben soha nem hagyta.

Azt ugyan elhiszük, hogy Oroszország zöme szívesen lelkesült Katkovért, de a mint vannak más államoknak is elérendő vágyai, de e vágyak várokozásában nem találják okos dolognak a meglevők kockázatát, hanem türelemmel várják az alkalmas idő bekövetkezését: úgy Oroszország sem erőltetheti idő előtt a nemzeteket arra, hogy az ő kedvéért nemzetiségükről, vallásukról, és önállóságukról mondjanak le.

Katkov pansláv volt oly mérvben, hogy vakon kívánt oroszosítani, vakon és erőszakkal ott is, hol semmi kilátása sem lehetett a sikerre.

Neki nem volt elég nagy Oroszország 100 millió lakosával, hozzá

akarta még csatolni a német uralom alatt Lengyelországot, Szerbiát, Montenegrót, Bulgáriát, sőt Ausztria-Magyarország mindazon részeit is, melyekben sláv nyelven beszélnek.

Eszmének mindenestül szép, de egyúttal kivihetetlen dolog, mert megtestesíthetése egész Európát harcba zúdította volna Oroszország ellen. Ezzel persze Katkov keveset gondolt, a kivihetőséggel nem bíbelődött, neki elég volt az elv, mely mellett szívós kitartással küzdött élete végéig.

A hivatalos Oroszország persze más nézetet volt, azért nem kísérté eredmény Katkov törekvéseit.

Katkov ma már csendes ember. Megszűnt izgatni államokat felforgató pansláv eszméivel, melyek részben el-lenünk is voltak irányozva. Halála nagy veszteség a panslávokra, de magára Oroszországra nyereség, mert utat nyitott az eszélyesebb és higgadtabb politikának.

y-y.

A miniszterek Budapestén. Tiszta Kálmán miniszterelnök augusztus közepéig marad Budapestén. s azután három hétre innen egyenesen Ostendébe utazik. A miniszterelnök szeptember közepe előtt ismét visszaérkezik a fővárosba. Fejérváry báró honvédelmi miniszter, három heti távollét után, Carlsbadba ismét visszaérkezett Budapestre.

A posta és táviratintézet egyesítése egy-nemely vidéki ellenzéki lapnak arra szolgált alkalmul, hogy a kormányt még a reformot is megtagadja. A függetlenségi párt fő-közlönye: az „Egyetértés” azonban — úgy látszik — nem az ész nélküli és minden áron való ellenzéki szempontból ítéli meg e nagyszabású reformot, midőn így nyilatkozik:

„Baross Gábor közmunka és közlekedésügyi miniszternek a postagyűlésen eddig kifejtett tevékenysége arra vall, hogy szakított a postaintézet ama rendszerével, mely a tiszta jövedelem fokozását az egészséges fejlődés rovására eső megtakarításokkal tudta magára emelni, míg azzal keveset törődött, hogy a jövedelem a hazai forgalommal egyenes arányban emelkedjék. Másfelől igen jó auspiciumnak tekinthetjük azt, hogy a mostani rendszer sokat tesz a postai és távirati szakképzettség fejlesztésére, mert csakis szakképzett hivatalnokok kezében van letéve biztosan az intézet jövője. Az imént napvilágot látott szervezési munkát, mely meghatá-

A menyecske hirtelen körbe vágott. Ne higye azt, a hol egy van, van ottan több is.

Almélkodva néztem rá. Igen, igen! Kegyet fel, hogy majd nagyon is bele választ. Alaptalan félelem! Lásd — és akkor felállt az útból — tetszem én magának!

Úsupán a szememnek olvadó sugaraival feleltem.

A kis piczi nevetett, aztán folytatta. — No, Nőüljön hát onnan honnan emet hoztak: az erényfészekből.

Dadogva rebogtem: — Nem értem.

— No, pedig én többet nem beszéllek. Tudakolodék szerte a városban az erényfészekről, ha rosszat fog hallani, még mindég visszaléphet.

E közben már olyan hangon beszélt, hogy nem tehettem egyebet, mint ajánlani magamat.

Zavaros gondolatokkal bandukoltam ki az utcára. Erényfészek, micsoda furcsa telep az! A név gyönyörű

a kizsénői szabolgyozásig.

– Iparigyek. Iparigazolnánt nyertek
ujabban Aradon: Hermann Henrik gyümölcs-
kereskedésre, Adamovits Miklós szatós-ke-
reskedésre, Rosenberg Már marha-kereske-
desre, Alter György férfi szabó iparra; A
r a d m e g y é b e n O. Paulson Krajezár
István szatósüzletre, K o n o p o n Krenyák
István kádár-iparra, G r o s s o P o s t a J u o n
szatós-kereskedésre; B é k é s m e g y é b e n
B.-Gyulán Nagy Elek déli gyümölcs-kereske-

Hazánk és a főváros.

Időjárás. Hazánkban: Északkeletre, részben északnyugatra és délnyugatra mérsékelt szelekkel a hőmérséklet kisebb lett, a legnyomás keveset változott. Az idő esendős, derült, száraz, nagyon meleg. A múlt héti 30-án előjelzett idő derült jelleget vehet, közeli közeledik a változó jellegű, jövőre hőmérséklettel a helyenként esővel lesz. — Kilián a jövő ideje: Hazánkban: Délkeleten deris, meleg, északnyugaton helyenként esővel és zivattal változó szelekkel a kisebb hűvösebb időt várhatunk.

Balázs Sándor öngyilkossága. Balázs Sándor szomorú végének a híre — mint a „Nemzet” írja, — fővárosszerte a legmélyebb részvétet keltette. Különösen az írói körök, a melyeknek egyik általában ismert rokonszenves alakja volt, fájálják a veszteséget, a mely a kiváló tehetség halálával irodalmunkat érte. A szomorú halál kezdésben kevés hírvé akadt, s később, a mikor hivatalos jelentés is megérkezett Balázs végzetes lépését, számos barátai és ismerősei tömegesen siettek a Rákus kórházba, a melynek halottas kamrájában a szerencsétlen író holttestét a boncolás megkezdéséig elhelyezték. A kórház igazgatósága csupán a rokonoknak engedte meg a holttest megtekintését. Az elhunyt arca a kiállított borzasztó kinézetére mit sem változott. A haláláspadtság, a vonások modoratlansága jelzi egyedül, hogy a sokat halványított életre, a magamagával meghasonlott kedélyre az őök nyugalom és békeség borult. A főváros részéről Gerlóczy K. polgármester megadta az engedélyt arra, hogy tetemetét az 1874-ben elhunyt leánykájá, Róza mellé helyezze el. Az írói társaság, a melyeknek Balázs tagja volt, a Petőfi, Kisfaludy- és Kemény Zsigmond-társaság gyászjelentést adott, s a gyászszertartáson mind annyi képviseltetnek fogja magát. A gyászban a fővárosi írók és művészek köre szintén osztozik, helyiségén, a nemzeti színház bérházán, ma délelőtt kitűzték a fekete lobogót. A temetés költségeit az írók segélyegylete fogja viselni. A Petőfi-társaság részéről, a melynek alapításában és működésében annyi érdemet szerzett Balázs, a temetésen gyászbeszédet fognak mondani.

Az elhunyt íróról adja a következő vázlatot még a „Fővárosi Lapok”: Igen fiatal korában jelentek meg tőle az első beszédfüzetek. Regényt csak egyet írt, évekkel később „A visszatért fecske” címmel, melyben sok jó van, de hosszú munka lévén, kidolgozása egyenetlen. Sokkal többet az „Az égen” című vígjáték, melyben Prielle Kornelia asszony, (a ki mindig kedvence volt) oly sokszor aratott teljes sikert. Egy telvénass vigyázót is többit írt. „Mert nem házasodik a sógor”, „A kis árva”, „A megboldogult” címűek. De ezek már kevésbbé tetszésben részesültek. „A strike”-ban pedig főleg az a része van, hogy ő ajánlotta Szigligetinek a Csuppé „Kovácsok strike”-ja című balladáját, mint a melyből népművet lehetne alakítani s egyszerűsmind e színmű legeredetibb alakja: a kórhely Lajos jellemzéséhez igen élénk vonásokkal járult. A népszínház számára szintén írt egy pár bohózatot, de ezek már erőteljesebb termékek voltak. Az időszaki sajtó terén egy ízben nagyon rámosolygott a szerencse. A hatvanas évek első felében Mandello Károly könyvadásával megindította az „Ország Tükre”-t, egy alkalban, finom papíron, nevezetesen írók közreműködésével, könyvadás képekkel. Ugy megírtak és lap egyeztet, hogy ezenként öszoletük a az előfizetők. A kiadó mindjárt az első felében több mint ötezer forintot adott át neki mint tiszta hasznát. Mikélt megkapta, utra kelt Tóth Kálmánnal Párisba, a londoni kiállításra, s haza útes zsebbel került. A lap azonban folyvást virágzott s Balázs Sándor megírt. A nemzeti színházban akkor Offenbach első operettjei jártak s bennök igen kitűnt Bognár Vilma k. a friss hangja és eleveisége. Kivált a „Fortunio dal”-ában, a Fricquet szerepében, férfi rubában, kedveztve volt Pestnek. Balázs Sándor is lángolt érte, megismerkedett vele s kezét megkérte. Nagy és vig lakodalmot volt az öreg Bognár Ignác hazánál; e sorok írója, mint egyik vőfély, Brüsszelből sietett egyfolytában haza az érdekes esküvőre. Nem volt akkor boldogabb ember, mint ő. Meg van a kikötő, — mondá barátának, — ezután a kötelesek ideje következik. „Es boldog is volt. De fiatal nejeinek hangját nem engedte többé operettre vesztegetni, vitte Olaszországba, a milánói Lamurthehez, hogy drámai operákra képezze ki. A vállalkozás sokat ígért, a fiatal nő nem sokára a nemzeti színház operai énekesnője lett; de bár hangja csengett, mint az ezüst, nem bírta a közönséget annyira fölmelegíteni, mint az operettnek egykori vékonyabb alakjaiban. Es az a férjnek meg jobban fájt, mint a művésznőnek. Összetűközése is támadt miatta elég. E közben lapját baleset érte. Akkoriban volt a szabályzott Sio zsillipének ünnepeles felavatása. A vállalat élén gr. Zichy Ferenc állt, kinek arcképe Vas Gereben utanjárára Balázs Sándor kiadta az „Ország Tükre”-ben. Eletrajzot Vas Gereben írt róla. — Es e számnak körülbelül a felét visszaküldték az előfizetők. — Akkor még igen élénken sajogtak a uemzet tudatában a szabadságharc utolsó napjai, midőn a gróf biztos volt az orosz seregénél. — A közpártolás egy arckép miatt elfordult a lapról, mely azután csak tengődött, s utóbb címet, szerkesztőt és kiadót is cserélt. — Később más lapot is kísérle meg Balázs Sándor: „Omniabus”-t, „Házi barát”-ot, de ezek rövid életűek voltak. Mindez azonban nem csüggesztette, csak rövid időre. Szeretettel csügött családján s egyetlennegy Rózikáján, kit a diphteritis ragadt el tőle 1874-ben. Ez betegségbejött. Sokat mondta akkor: „Nem értem meg élni többé!” Erezte mintegy, hogy ezután csak veszthet. Anyagi zavarok is bánták, mert — a mint maga mondá egyszer — „a török pénzügyet is könnyebb rendezni, mint az övét”, pedig egymásután sokan fáradtak benne: atyja, sógora, fivére, barátai. Megint csak előállott a baj.

Rövid hírek. Natália szász királyné hűfőn reggel tért vissza az aranylaci fűrdőből Belgrádba. De csak pár napig marad ott a bucsút véve ferjétől és fiától, pénteken már ismét elutazik, még pedig hazánkba. Budapestet át megy Alsó-Tátrafüredre. Telát neki és nem Milán királynak rendelték ott 15 szobás lakást. — A

legifjabb Garibaldi. Menotti Garibaldi újszülött fiát a múlt héten vezették be Romában ünnepelesen a polgári anyakönyvbe. A gyermek nevét, József nevét kapta. Keresztelés nem volt. Banquettel végződött a családi ünnepély. — Makartiné hymen-híre csak mende-monda volt. Trebitsch Gusztáv dr. maga jelenti ki, hogy viszonya Makart Bertha asszonnyal olyan, minő az ügyvéd és cliente közt szokott lenni. Nem több. — A perzsasah tavaszi európai útjának egyik főcélja a nevezetesebb ipartelepek megtekintése. — A rablók annyira garázdálkodnak a Balkán-félszigeten, hogy a török kormány utasította a hatóságokat, lépjenek fel erőlesen ellenük; a határokon pedig közös actióra készül a szomszéd államokkal. — Miss Cassrol a rendőri vizsgálat teljesen kideríté az őt letartóztatott rendőr vádjainak alaptalanságát; most a miniszteren áll meg akaria-e büntetni Endecott rendőrt, vagy sem. — Milánóban az írák, hogy Depretis a halotti szentségek felvétele nélkül halt meg s temetése polgári leendő.

A nagy világ.

Hugo Victor és a braziliai császár. Dom Pedro braziliai császár, ki jelenleg Párisban időzik, mindenfelé zajos orvotiokban részesül. A lapok hosszasan emlékeznek meg róla a dicserők minden tettet. Felelevenítik róla azt is, hogy ezélt 10 évvel, midőn Párisban járt, minő kiváló figyelembe részesítette Hugo Victor. Meg akarta ismerni s azért minden kísérlet nélkül egyszerűen meglátogatta. Mikor belépett, mosolygva szólt hozzá, hogy legyen jó akarattal iránta, mert egy küssé el van fogulva. — Akkor jelent meg Hugo Victor egyik vers-köteve, mely unokáinak volt ajánlva. A császár, ki a könyvet belevé tudta, bemutatatta magának a kis unokákat, kik közül az egyik akkor 11, a másik pedig 9 éves volt. Hugo Victor behívta az idősebbiket, Jeanet s így szólt hozzá: „Gyermekek, bemutatom neked a braziliai császárt.” — „Nem esőkolna meg kicsikém?” — szólt hozzá a császár mosolygva. Jeanne oda tartotta homlokát. „Nem így kedveském, hanem te csókold meg.” — Erre Jeanne átkarolta a császárt s pedig oly szorosán, hogy a költő nevetve felkiáltott: „Csak nem akar

